

УДК 021.1:17.022.1]:004

Валентина Медведєва,
кандидат історичних наук,
науковий співробітник
відділу оперативної інформації НБУВ

Удосконалення іміджу сучасної бібліотеки в інформаційному просторі

У статті розглянуто основні складники успішного іміджу сучасної бібліотеки та визначено інструменти для їхнього впровадження. Розкрито переваги застосування у сучасних бібліотечних закладах новітніх інформаційних технологій для вдосконалення взаємодії з користувачами.

Ключові слова: сучасна бібліотека, імідж бібліотеки, інформаційний простір, бібліотечний заклад, інформаційні технології, інформаційне суспільство.

Розвиток світових інформаційних комунікацій та інтеграція національних інформаційних ресурсів в єдиний глобальний простір за допомогою мережі Інтернет покладає на сучасні бібліотечні установи додаткові завдання. Цим закладам належать провідні позиції у розв'язанні проблем побудови інформаційного суспільства. Нині книгозбірні мають інший формат, новий простір і методи роботи, перетворюючись на інформаційні, культурно-освітні, дозвілєві, мультифункціональні центри завдяки новаторству, компетентності, креативності бібліотечних фахівців.

Українські науковці роблять значний внесок у розвиток інформаційних комунікацій та досліджують поняття Інтернету, масової комунікації, блогів та віртуальної площини загалом. Вагомим здобутком у цьому напрямі є праці О. Зернецької, В. Іванова, С. Квіта, В. Різуна, І. Артамонової, В. Буряка, О. Горошко та ін.

Мета статті — дослідження вдосконалення іміджу сучасного бібліотечного закладу в інформаційному просторі.

Сучасний бібліотечний заклад — це технічно обладнаний інформаційний центр, що пропонує широкий спектр ресурсів для підтримки навчальних і виробничих процесів, суспільного життя, а також надає послуги е-урядування, тобто забезпечує вільний доступ до офіційних даних, а саме:

- інформації органів державної влади та місцевого самоврядування;
- електронних адміністративних (державних) послуг;
- послуг електронного сервісу;
- нормативно-правових актів державного та місцевого рівня;
- соціально значущої інформації (пенсійне забезпечення, соціальні пільги, пошук роботи тощо).

Постійно проводиться консультування з питань пошуку інформації в Інтернеті, інтерактивного спілкування громадян з органами влади, навичок роботи з публічною інформацією, навчання комп'ютерної грамотності, використання інструментів та сервісів е-урядування [1].

Головною метою функціонування бібліотеки в період освоєння сучасних технологій є забезпечення доступності документів, відомостей, знань для ефективного й максимально повного задоволення освітніх і наукових потреб користувачів.

На нинішньому етапі інформатизації бібліотек України доцільно виокремити такі завдання:

- здійснення моніторингу динаміки інформаційного середовища;
- вивчення ступеня відповідності фондів первинних документів інформаційним потребам;
- аналіз відповідності складу фондів вторинних документів інформаційним потребам;
- здійснення технологічного і технічного оновлення бібліотечного закладу;
- дослідження ринку зовнішніх інформаційних ресурсів;
- розробка і реалізація перспективної системи послуг;
- розробка науково-організаційних основ інноваційної діяльності бібліотечного закладу [2].

Однією із характерних рис бібліотечної сфери сьогодення є застосування мультимедійних технологій у процесі відбору, нагромадження, систематизації й трансляції сучасним користувачам потрібної інформації, а також в організації бібліотечно-бібліографічного обслуговування.

Мультимедіа є надзвичайно корисною для бібліотечно-бібліографічного обслуговування технологією завдяки інтерактивності, гнучкості й інтеграції різноманітних типів даних, можливості враховувати індивідуальні особливості користувачів та сприяти підвищенню їхньої мотивації до пошуку нової інформації.

Використання у діяльності бібліотечного закладу мультимедійних засобів як перспективного і високоефективного інструменту надає можливість представити більші обсяги інформації в потрібній послідовності, порівняно із традиційними джерелами. Прикладом слугують електронні виставки, що успішно реалізуються у взаємозв'язку можливостей бібліотечного (безпосередня демонстрація різноманітних документів за допомогою комп'ютера і проектора), бібліографічного (рекомендація бібліографічних робіт, бібліографічних даних, що доповнюють документи, які експонуються), фактографічного (забезпечує аналітичний добір матеріалу за темою експозиції, надає конкретні форми, довідки, цифри тощо) обслуговування.

Мультимедійні засоби дають змогу:

- посилювати інформативність масового заходу;
- підвищувати його наочність за допомогою структурної надмірності;

— стимулювати мотивацію користувачів до пошуку детальніших відомостей за тематикою заходу;

— підвищувати доступність і сприйняття інформації тощо.

Мультимедійні технології спрощують завантаження на сайт фото-, відео- та аудіоінформації (з мобільного телефону чи інших джерел) та її трансляцію. Серед найпопулярніших виокремимо сервіси YouTube, Rutube, Видео@Mail.Ru, Itunes, Vimeo. Завдяки ним можна представляти огляди книг; відео- та аудіозаписи заходів, відеоекскурсії книгозбірнею; відео- та аудіокерівництва з використання та застосування каталогів, послуг тощо; презентації та рекламу.

Сучасна позиція бібліотечних закладів в інформаційному середовищі примушує їх активізувати зусилля для того, щоб довести значущість, постійно поліпшувати імідж та підвищувати престиж установи, які спрямовані на формування громадської думки, створення ціннісних установок.

Для створення позитивного іміджу книгозбірня має впроваджувати його складники комплексно, а головними компонентами є:

- професійна етика;
- постійні зв'язки з громадськістю;
- веб-сайт бібліотеки;
- реклама послуг.

Отже, на позитивний імідж впливають етика бібліотечних фахівців, їхня ерудиція, мовна культура, важливим є й комунікативний процес. Вміння спеціаліста спілкуватися з читачем — основа успішної роботи, тому виникає потреба постійного навчання та удосконалення комунікативних здібностей персоналу. Бібліотечний фахівець має бути об'єднаним із комплексом проблем у галузі інформації, володіти навичками ділового спілкування, пропонувати нові види послуг, постійно підвищувати власну майстерність, дотримуватися професійної етики бібліотечного співтовариства, міжнародних стандартів і суспільних норм. Для цього проводяться семінари, тренінги, покликані підвищити культуру спілкування та ділову етику.

Іміджу бібліотечного закладу додасть привабливості й реклама послуг, спрямована на широке інформування аудиторії для формування активного попиту на ці сервіси. Меті слугує реклама на власному сайті, робота форуму, видання рекламної друкованої продукції, внутрішньобібліотечна стендова реклама тощо [3].

Отже, формування іміджу, підвищення престижу книгозбірень — постійний процес, який сприяє зростанню конкурентоспроможності установи та популярності бібліотечного фаху, допомагає налагоджувати партнерські зв'язки тощо.

Сьогодні перед бібліотечною галуззю постають нові завдання, пов'язані з динамічним збільшенням обсягів електронної інформації, якої потребують різноманітні сфери суспільного життя. Для забезпечення доступу якнайширших кіл користувачів до таких даних потрібно прискорити процес інформатизації сучасного суспільства. Відповідно, бібліотечні заклади, трансформуючись в інформаційні центри, мають одержати технологічні можливості для опрацювання значних масивів суспільнозначущої інформації, сприяти її високопродуктивному використанню.

Провідним напрямом роботи сучасної бібліотеки, при збереженні традиційних функцій, є формування і використання електронних ресурсів, впровадження і застосування мультимедійних технологій, розвиток мережевої взаємодії цих установ тощо.

Створюючи власні інформаційні продукти та використовуючи інноваційні технології, бібліотеки також налагоджують зв'язки з іншими книгозбірнями й організаціями, аби зробити фонди широкодоступними, наблизити їх до користувача, навчити його орієнтуватися в них, виокрем-

лювати зі значного потоку інформації найнеобхідніше. Бібліотеки прагнуть надавати доступ до якнайбільшої кількості світових інформаційних ресурсів, що особливо актуально для наукової спільноти [5].

Нові реалії, як зазначалося вище, висувають підвищені вимоги до бібліотечного фахівця, чия діяльність безпосередньо впливає на імідж установи. Він має бути озброєним сучасними технологіями опрацювання, зберігання та надання замовникам потрібної інформації, також уміти проводити її глобальний пошук, адаптувати відповідно до потреб аналітиків, знати закономірності розвитку наукових досліджень у галузях, над проблемами яких ведеться робота, бути здатним організовувати віртуальні форми роботи, здійснювати дистанційне консультування, мультимедійні презентації, глибоку структурування матеріалу до рівня ідей, аргументів, доказів [4]. Для фахівців бібліотечної справи очевидним є той факт, що саме інноваційний шлях розвитку книгозбірень, оновлення майже усього спектра діяльності забезпечує виконання покладеної на них місії. Значення бібліотечних спеціалістів як інформаційних операторів, активних учасників і наукової, й управлінської, й інших сфер діяльності, безперечно, зростає. Саме від працівників книгозбірень залежатиме підвищення ефективності наукових досліджень, інформаційне забезпечення різноманітних галузей виробництва та загальнокультурний розвиток суспільства.

Отже, вдосконалення позитивного іміджу, формування надійної репутації сучасної бібліотеки в інформаційному суспільстві є пріоритетним завданням, розв'язання якого сприятиме ефективному функціонуванню в умовах стрімких технологічних трансформацій.

Список використаної літератури

1. *Громадські інформаційні центри у бібліотеках.* — Режим доступу: <http://biblioteka3f.blogspot.com/2015/02/blog-post.html>. — Назва з екрана.
2. *Шукал Л. І.* Управління електронними ресурсами в сучасній бібліотеці. — Режим доступу: http://library.vsmu.edu.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=220&Itemid=102. — Назва з екрана.
3. *Кірішева О. М.* Імідж сучасної бібліотеки в інформаційному суспільстві / О. М. Кірішева. — Київ, 2008. — С. 87—92.
4. *Гриченко Н.* Дистанційна зайнятість працівників бібліотек як один зі шляхів підвищення ефективності інформаційно-аналітичного виробництва / Н. Гриченко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. — Київ, 2012. — Вип. 33 — С. 554—561.
5. *Розвиток ресурсної бази вітчизняного інформаційного середовища* / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, Л. А. Дубровіна та ін.] / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2012. — 246 с.
6. *Новітні послуги бібліотеки.* — Режим доступу: http://volunbibl.blogspot.com/2012/09/blog-post_18.html. — Назва з екрана.
7. *Новые библиотечные сервисы.* — Режим доступа: http://unatlib.org.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=1956&catid=1. — Загл. с экрана.

В статье рассмотрены основные составляющие успешного имиджа современной библиотеки и определены инструменты для их внедрения. Раскрыты преимущества использования в современных библиотечных учреждениях новейших информационных технологий для совершенствования взаимодействия с пользователями.

The article the basic components to create a successful image of modern libraries and tools identified for implementation. Revealed the benefits of modern libraries introduction of new information technologies to improve the user experience.

Надійшла до редакції 4 грудня 2015 року